

JUMALATTOMUUDEN VANHURSKAUTTAMINEN

4.10.1998

Yhteinen Julistus Vanhurskauttamisopista

Kuluneen vuoden merkittävin kirkollinen tapahtuma oli eittämättä kirkolliskokouksen määränemmistöllä tekemä päätös hyväksyä Rooman kirkon ja Luterilaisen Maailmanliiton välillä neuvoteltu Yhteinen Julistus Vanhurskauttamisopista. Luterilainen kirkko ei voi tehdä sen suurempaa päätöstä kuin luopua luterilaisuudestaan.

Iloksemme, tosin vain pieneksi ja ohikiitäväksi, Rooman kirkko veti tavallaan neuvottelutulokselta maton alta ilmoittaessaan, ettei saavutettu yhteisymmärrys ole vielä riittävä. Taitavalla taktikoinnilla Rooma arvioi, että se saa kovalla vaivalla omille kirkoilleen julistuksen myyneet luterilaisten kirkkojen johtajat tekemään vielä pitemmälle meneviä myönnytyksiä jatkossa, etteivät menettäisi kasvojaan. Rooman tavoite on selvä. Tie on auki Roomaan, mutta vain Rooman ehdoin ja sillä, että luterilaiselle vanhurskauttamisopille pidetään hiljaiset hautajaiset.

Miksi raamatullisesta vanhurskauttamisopista luovuttiin

Yksi perimmäinen kysymys on nyt esitettävä? Mikä sai lopultakin luterilaiset luopumaan Lutherista ja uskonpuhdistuksen perinnöstä? Onko syy jossain kaukana meistä, jossain Helsingin teologisen tiedekunnan liberaalissa mädännäisyydessä vai missä? Pelkään, että syy löytyy paljon lähempää meitä itse kutakin kuin osaamme aavistaakaan. Väittäisin, että kirkon johto ei millään olisi saanut näin merkittävää päätöstä läpi, ellei raamatullisesta vanhurskauttamisopista olisi hyvin laajalla rintamalla luovuttu jo ajat sitten. Herätysliikerintaman sinnikäs ja teologisesti korkeatasoinen mutta suuressa osassa kirkollista valtarakennetta lähes ulosnaurettu vastustus oli kuin hytynen ininää valtameressä.

Uususkonnollinen kirkko

Kysymys on siitä laajasta murroksesta, jossa ei vain kirkkomme vaan koko suomalainen yhteiskunta on rajun uususkonnollisen muutosprosessin kourissa. Olen vakuuttunut siitä, että jos tämä maailmanaika saa vielä jatkoa pidempään - vaikka Jeesuksen toinen tulo on todella lähellä - kirkollamme ei tule lähi vuosina tai vuosikymmeninä olemaan edessään kovinkaan suuria ongelmia. Sen jäsenmäärä on kääntynyt nousuun, tulonmuodostus on vakaata ja ennen kaikkea se on hyvin pitkälle kyennyt sopeuttamaan eettisen normistonsa ja teologiansa tämän ajan uususkonnollisten vaatimusten mukaiseksi.

Luterilaisen kirkon nimi tulee säilymään luterilaisena, vaikka jossain vaiheessa siihen tullaan kyllä lisäämään pari lisätunnistinta: Evankelis-luterilainen kirkon nimeen tultaneen liittämään sana katolinen jossain muodossa. Ehkä sana ekumeeninen tulee myös kuvioon jollain tavalla. Hyvältä kait kuulostaisi esimerkiksi Evankelis-katolinen luterilainen kirkko.

Luulen, että kirkostamme ei tule kuitenkaan niinkään katolinen kuin uususkonnollinen kirkko. Jo nyt tiedämme Kirkon tutkimuslaitoksen raporttien pohjalta, että aktiivisesti kirkossa toimivien tai siihen myönteisesti suhtautuvien joukossa on uususkonnollisuuden kannatus kaikkein voimakkainta. Olemme pian kirkossa, joka tulee olemaan avoin kaikkiin uskontoihin kuuluville. - Jo nyt maahamme muuttaneet ei-kristilliset pakolaiset on pyritty rajaamaan esim. lähetystyön ulkopuolelle vasta ilmestyneen "Järveläisen komitean" mietinnön mukaan. Heidän uskonnollista identiteettiään ei kuulemma saa murtaa vaikeassa sopeutumisprosessissa uusiin oloihin.

Uususkonnollisuuden lonkerot

Vaikka kirkkomme tilanteessa on suuria paikallisia eroja, marssi uutta uljasta ja kaikkia ja kaikkea suvaitsevaa, muut hyväksyvää ja siksi myös itselleen hyväksyntää etsivää uususkonnollista seurakuntaa kohti on hyvää vauhtia etenemässä. Hyppääminen kirkosta vapaiden suuntien tai uusien villien seurakuntien suuntaan ei ongelmaa ratkaise, sillä uususkonnollisuuden lonkerot ulottuvat niihinkin tosin hiukan eri muodoissa kuin luterilaiseen kirkkoon.

Raamattu-uskoiset eivät elä turvasaarekkeella

Emme kuitenkaan voi jäädä katselemaan tätä murheellista kehitystä vain ikään kuin itsemme ulkopuolella esiintyvänä peikkona. Ikävä kyllä tilanne on paljon vakavampi. Uususkonnolliset harhat ovat valloittaneet merkittävän jalansijan keskiverot Raamattu-uskoisenkin uskovien sydämissä.

Kun uususkonnollisuuden perus oppeja ovat mm suvaitsevaisuus, erilaisuuden ja oman itsensä hyväksyminen, totuuden suhteellistaminen, ihmisen asettaminen kaiken keskukseen, naisellisen nostaminen maskuliinisen yläpuolelle jalompana ja jumalallisempänä, kaiken syyllistämisen torjuminen, omien käyttämättömien mahdollisuuksien kehittäminen ja itsensä rakastaminen, ihmisen pohjimmaisesta hyvyyden etsiminen ja suunnaton usko kaiken kehittymiseen, näiden oppien vaikutusta ei todellakaan tarvitse lähteä etsimään tämän salin seinien ulkopuolelta.

Jumalattoman vanhurskauttamisesta jumalattomuuden vanhurskauttamiseen

Jotenkin kohtalon ivaa on se, että juuri vanhurskauttamisopin muuntuminen on ollut avain sille, että kirkkomme on nopeaa vauhtia uususkonnollistumassa. Kun Raamatun vanhurskauttamisopin ydin on jumalattoman vanhurskauttaminen, uusi uususkonnollisuudessa on lopulta kysymys jumalattomuuden vanhurskauttamisesta. Mutta juuri tässä on myös meidän liikkeemme ja meidän henkilökohtaisen kilvoituksemme suuri vaara.

Meidän sielunhoidollinen epäselvyytemme on merkittävässä määrin vauhdittanut tätä kehitystä. Yhä kiihtyvään tahtiin kuulee puhuttavan siitä, että meidän tulee hyväksyä itsemme, koska Jumalakin hyväksyy meidät. Tässä otetaan helposti keppihevoseksi se, miten Jumala on luonut ihmisen ja Hänen luominaan saamme hyväksyä myös itsemme sellaisena kuin olemme. Mutta tällainen opetus ei asiallisesti ottaen eroa lainkaan uususkonnollisuudesta, ennen kaikkea sen suvaitsevaisuusperiaatteesta. Jumala on hyväksyvä rakkaus.

Johtopäätös, joka tästä tehdään, on, että Jumalan rakkaus ja hyväksyntä koskee myös meidän syntisyyttämme ja puutteellisuuttamme. Jossain sivulauseessa joku

herätyskristitty toki mainitsee, että Jumalan hyväksyntä tapahtuu Kristuksen tähden, mutta tämänkin sinänsä oikean lauseen sisältö on muuttunut tarkoittamaan lähinnä sitä, että Jumala osoitti Kristuksessa juuri sellaista rakkautta, että voimme kaiken itsessämme hyväksyä.

Keskeistä tässä uudessa hyväksynnässä on se, että hyväksyjänä ei ole niinkään Jumala, vaan kristitty itse, vaikka hyväksynnän perusteena saatettaisiinkin yleiseen Jumalan armollisuuteen viitatakin. Uususkonnollinen ihmiskeskeisyys hallitsee. Ihminen saa hyväksyä itsensä, koska Jumalakin hyväksyy hänet ehdoitta.

Vanhurskauttaminen vain Kristuksen tähden

Raamattu osoittaa meille selkeästi, että Jumala ei hyväksy ainoatakaan syntiin langennutta ihmistä sillä perusteella, että Hän itse on luonut tämän ihmisen. Jumalan viha lepää kaiken ihmisten jumalattomuuden ja vääryyden yllä. Vain ja ainoastaan Kristuksen Golgatan uhriveren tähden jumalattomalle, joka uskossa turvaa Jumalan evankeliumin sanaan täytetystä sovitustyöstä, luetaan tuo usko vanhurskaudeksi. Hän saa pelkästään ja ainoastaan Jeesuksen tähden syntinsä anteeksi ja osakseen Jumalalle kelpaavan vanhurskauden. Hän itse ei liioin toimi vähäisimmässäkään määrin itsensä vanhurskauttajana. Vain ja ainoastaan Jumala vanhurskauttaa. Ihminen on vain objekti, ei subjekti.

Syntinen luonto ja lahjavanhurskaus

Vaikka vanhurskautetussa ihmisessäkin asuu syntinen liha, Kristuksen lahjavanhurskauden tähden hän on kokonaan vanhurskas ja kokonaan pyhä ja vain siksi Jumala hyväksyy hänet lapsekseen ja taivaan perilliseksi. Jumala ei siis hyväksy pienintäkään vääryyttä eikä syntiä elämässämme, vaikka Hän ei Kristuksen tähden luekaan enää viaksemme meidän lihassamme asuvaa syntisyyttä.

Uususkonnollisuus on lähtenyt muovaamaan uutta vanhurskauttamisoppia, johon sopii mainiosti katolinen ajatus, että ihmisen liha eli syntinen luonto ei edusta syntiä varsinaisessa mielessä. Liha edustaa vain sitä ikävää potentiaalia, että pahimmillaan ihminen voi toki jopa tehdä syntiäkin, mutta se ei lopultakaan ole kovin vakava asia, sillä Jumalahan kuitenkin armossaan hyväksyy kaikki. Eli eikö olekin lopulta niin, että vanhurskautetun eli jumalallisessa sylissä hyväksytyn ihmisen synti ei ole erityisen todellista. Ainakaan sillä ei ole mitään suurempaa merkitystä hänen pelastumisensa kannalta. Itse asiassa hyväksyessään itsensä ihmisellä on jopa oikeus ettei suorastaan velvollisuus hyväksyä itsessään oleva paha, mutta ei enää varsinaisena syntinä vaan vanhurskautettuna jumalattomuutena.

Jumalattomuuden vanhurskauttamisopissa on kysymys asiasta, josta Juuda kirjoittaa: *"Teidän keskuuteenne on näet luikerrellut ihmisiä, joiden jo aikoja sitten on kirjoitettu tulevan tähän tuomioon. He ovat jumalattomia, jotka kääntävät Jumalamme armon irstaudeksi ja kieltävät ainoan Valtiaamme ja Herramme Jeesuksen Kristuksen."* (Juud. 1:4)

Samasta asiasta Paavali varottaa:

"Mitä me siis sanomme? Onko meidän pysyttävä synnissä, että armo suurenisi? Eihän toki! Kuinka me synnistä pois kuolleet edelleen eläisimme siinä?" (Room. 6:1-2)

Vanhurskautetun jumalattomuuden logiikka

Jumalattomuuden vanhurskauttamisoppia esiintyy toki monessa eri vivahteessa ja syvyyssasteessa, mutta eräs siihen johtava logiikka kulkee seuraavaan malliin. Koska ihmisen liha on heikko ja siitä nousee kaikenlaista syntiä ja pahuutta, emme millään voi vastustaa synnin tekemistä. Tämä tietenkin pitää eräässä mielessä paikkansa. Mutta seuraava askel on se, että loppujen lopuksi meidän on turha yrittääkään elää Raamatun edellyttämällä tavalla, koska emme siihen millään pysty kuitenkaan. Sitä paitsi mehän joudumme heti legalistiseen kristillisyyteen, jos alamme vaatia itseltämme puhdasta ja Jumalan mielen mukaista vaellusta.

(Mahdollinen Pyhän Hengen saaminen ja Kristuksen asuminen myös uskovan sydämessä unohtuu kokonaan. Tai ellei unohdu, niin liha on niin paljon väkevämpi kuin Pyhä Henki, ettei elämän vanhurskaudesta tule kuitenkaan yhtään mitään.)

Eli saamme "luterilaisittain" tehdä rohkeasti syntiä, koska emme kuitenkaan pelastu muuta kuin yksin armosta. Tämä on tietenkin erittäin armollista ja vapauttavaa - nimittäin lihалlemme.

Kun siis annat lihallesi vallan, tilanne ei ole mitenkään vaarallinen, sillä kaikenhan saa kuitenkin anteeksi. Eli jos sinua kiusaa varastamisen himo, niin ei sille mitään voi. Sinun on pakko saada varastaa. Mene vain lähimpään liikkeeseen suorittamaan myymälävarkaus. Kyllä sinä sen kuitenkin anteeksi saat. (Anteeksipyytäminen ja varastetun palauttaminen eivät kuulu asiaan, sillä silloinhan sinä yrittäisit ansaita itse pelastusta.) Varasta, sillä armo kyllä riittää.

E erityisen selvänä jumalattomuuden vanhurskauttaminen näkyy tavassa hoitaa ihmissuhteita. Antaudutaan vihan, katkeruuden ja anteeksiantamattomuuden valtaan, koska ei niille kuitenkaan mitään voi. Keskinäisen sopimisen ja ihmissuhde solmujen totuudellinen käsittely Jumalan sanan valossa on aivan liian hankalaa. Eikö se sitä paitsi ole jälleen tuomittavaa legalismia. Jos kerran en pärjää jonkun kanssa, niin kysymys on vain henkilökemiasta. Ei siinä auta muuta kuin ottaa etäisyyttä hankaliin tyyppeihin - joita näyttää tosin turhankin usein ilmaantuvan ympärilläni. Pääasia on se, että hyväksyn itseni, vaikka kukaan muu ei minua hyväksyisikään. Jumalattomuus vanhurskautetaan siis myös työyhteisöissä, seurakunnissa ja herätysliikkeissä kodeista nyt puhumattakaan.

Avioero ja uudelleen naiminen

Niin sitten katkotaan ihmissuhteita aina avioliittoja myöden, koskei lihalleen mitään mahda. Sitten mennään vastoin Raamatun nimen omaista sanaa vastaan uudelleen naimisiin, sillä "parempihan on mennä naimisiin kuin tehdä huorin". Sillä, että Jeesus sanoi sen, joka nai hyljäty, tekevän nimen omaan huorin, ei tietenkään saa olla mitään tekemistä tämän asian kanssa. Jeesus ei ollut kyllin armollinen niille, jotka haluavat päästä osallisiksi "uudelleen alkamisen armosta". Onneksi me olemme onnistuneet kehittämään itsellemme Raamatun Jeesusta hiukan avarasydämisemmän ja armollisemmän uuden Jeesuksen. Paavalikin oli täysi tiukkapiipo, kun meni Herran käskynä laukomaan jotain seuraavan kaltaista:

"Mutta naimisissa oleville minä säädän, en kuitenkaan minä, vaan Herra, että vaimo ei saa erota miehestään. Jos hän kuitenkin eroaa, niin pysyköön naimattomana tai sopikoon miehensä kanssa. Eikä mies saa hylätä vaimoaan." (1. Kor. 7:10-11)

Olemme me raamatullisiksi kristityiksi itseämme nimittävät toki osanneet kehittää ihan Lutheria keppihevosenä käyttäen selityksiä ja tulkintoja, joilla Jeesuksen ja Paavalin selkeät sanat on onnistuttu tulkitsemaan pois. Saatamme kyllä pitää palopuheita siitä eräästä toisesta Herran käskystä, jossa seurakunnan paimenelta vaadittiin tiettyjä ominaisuuksia. Mutta se on varsin kivaa, kun voi osoittaa riittävän kauas itsestään. Mitä ihmeen hyötyä on olla raamatullinen teoriassa ja elää lihan teoissa käytännössä.

Kuvaavaa on, että tänä päivänä tulee sielunhoitoon ihmisiä, jotka tuskallisen avioeroproessin jälkeen joutuvat täysin odottamattoman hyökkäyksen kohteeksi. Seurakunnasta aletaan painostaa häntä menemään uusiin naimisiin, vaikka hän on lukenut Raamatusta jotain aivan muuta.

Olemme tällä päässeet oikein hyvään raamatulliseen seuraan, sillä lainoppineet ja fariseukset osasivat tuon taidon jo varhain. Näitten selitystemme jälkeen ei ole vaikea ottaa muutamaa askelta eteenpäin. Jospa sittenkin Upsalan tuomiokirkon homo-Jeesus olisikin yksi monista hyväksyttävistä tulkinnoista. Jos toiset ovat päässeet noin pitkälle jumalattomuuden vanhurskauttamisessa, niin tulemmehan ainakin pikku hiljaa perässä samalla tiellä.

Miten ymmärtäväsiksi ja avaramielisiksi olemmekaan tulleet omassa ja omien lastemme elämässä rehottavalle avoimelle jumalattomuudelle. Samalla toki olemme hiukan kauhistelleet sitä, miten vaikeiksi ihmisten sielunhoidolliset umpisolmut ovat muodostuneet, miten nuoriso mellastaa humalapäissä kaduilla ja kansojen johtajat näyttävät mallia uskottomuudesta.

Raamattu-uskoisten revitty Raamattu

Syy miksi kirkkomme johto sai niin helposti vanhurskauttamisopin muutetuksi on siis yksinkertaisesti siinä, että he näkivät ja näkevät, etteivät raamatullisiksi itseään nimittävät uskovatkaan Raamatusta oman elämänsä todellisuudessa halua kiinni pitää. Haratkoon vain vastaan, mutta samassa veneessä ovat. Sitä paitsi nuo herätysliikkeiden johtomiehet tietävät liiankin hyvin, kuinka suuren osan heidän toiminnastaan me kirkon vallassa olijat kuitenkin rahoitamme. Kyllä se siitä. Pullikoikoot vaan vastaan, kyllä he kesyyntyvät.

Jeesus hyökkäsi aikanaan rajuimmin juuri farisealaista uskonnollisuutta vastaan. Se piti silloin ja pitää tänään Raamattua ylimpänä auktoriteettinaan, mutta on aina armon ja anteeksiantamuksen nimikkeellä valmis käytännössä luopumaan Sanan uskomisesta ja Sanan noudattamisesta.

Jumala ei milloinkaan hyväksy meidän jumalattomuuttamme

Jumala ei tule koskaan hyväksymään meidän jumalattomuuttamme. Hän tuomitsi sen Golgatan ristillä, kantoi sen hirvittävän rangaistuksen tulen oman Poikansa hylkäämisessä. Jumala ei milloinkaan myöskään siunaa meidän jumalattomuuttamme. Raamattu ei anna meille mitään muuta tietä eteenpäin kuin totaalisen paluun Raamatun sanaan omassa elämässämme ja uskovien keskinäisessä elämässä.

Filia-ryhmät, joissa voidaan korvasyyhyn mukaan valita mitä me haluamme Jumalan suusta kuulla ja mitä emme, ovat Herralle kauhistus. Mutta jos suostumme Nehemian aikalaisten tavoin itkien tekemään parannuksen ja hylkäämään sen, että olemme

Herran sanan hylänneet hyväksyessämme keskuudessamme jumalattomuuden, Herra voi vielä armahtaa ja antaa uusien herätysten tuulten kulkea ehkä juuri noiden filia-ryhmien kautta. Pelkkä liikkeemme profiilin kohottaminen ja keskinäisen yhteyden tiivistäminen ei auta, jos me suosimme keskuudessamme jumalattomuutta.

Pyhitys, jossa sydämessä ja elämässä asuva jumalattomuus tunnustetaan ja hylätään ja Jeesuksen uhriveren voimassa Pyhässä Hengessä kuoletetaan lihan tekoja, on jumalattoman vanhurskauttamisen ihana hedelmä. Missä jumalattomuus hylätään, siellä totuuden, rauhan, rakkauden ja ilon rauhanhedelmä alkaa tulla esiin Pyhän Hengen ihmeellisenä lahjana. Kristuksessa vanhurskautettu jumalaton saa armon lähteä seuraamaan ristinsä ottanutta ja loppuun asti kantanutta Mestariaan. Evankeliumin voittosaatto lähtee uudelleen liikkeelle.

Jumala vanhurskauttaa toki jumalattoman, joka Jeesuksen uhriin vedoten tulee Hänen luokseen. Hän saa kaikki menneet synnit anteeksi ja saa aloittaa kokonaan alusta. Mutta se ei totisesti tarkoita sitä, että sitten voi kaikessa rauhassa lähteä rikkomaan Jumalan ilmoitettua sanaa, ei vaikka koko maailma tai seurakunta tai huippu evankelistat antaisivat epäraamatullisen mallin. Vanhurskautettu jumalaton saa Jumalan armosta lähteä kilvoittelemaan elämän kaitaa tietä Herran sana lamppunaan ja Pyhä Henki voimanaan. Kaiken lihallisuutensa hyljäten ja tunnustaen hän kilvoittelee juuri siksi, että on Kristuksen veressä saanut niin suunnattoman armon: Hänet jumalattoman Jumala luki vanhurskaaksi Kristuksen tähden.

Herra minua ja meitä armahtakoon tälle tielle.